

John Sandford

In het heetst van de nacht

A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

1

Kwart voor elf 's avonds; de schutter ging aan het werk.

Hij rende door het duister op zijn zwarte New Balance-sportschoenen, in een zwart regenpak met reflecterende groene biezen dwars over de schouders. Door de biezen kon hij worden gezien vanuit langsrijdende auto's. Niets geheimzinnigs, niet iemand die iets te verbergen had.

Hij rende niet te hard, nam de tijd. De oude stoepen, gelegd in de eerste decennia van de twintigste eeuw, zaten vol barsten, en soms voelde hij ze wegzakken onder zijn voeten. Eén verkeerde stap en hij kon zijn enkel verzwikken, of erger. Geen goede zaak voor iemand met een pistool met geluiddemper in zijn jaszak.

Het was een warme, klamme, bewolkte nacht. In het noorden zag hij lichtflitsen; daar trok een onweersfront voorbij. Maar de afstand was minstens vijftien kilometer, dus het was nog niet afgelopen met de warmte, nog niet. Hij snoof de geur op van bloeiende bloemen, nauwelijks zichtbaar in het duister... Leuke huizen hier, goed onderhouden, hier en daar een vleugje victoriaans, houten hekken met tuinen erachter, de bloemen bleek in het zachte omgevingslicht.

Stillwater, Minnesota, op de heuvel boven het stadje en de rivier de St. Croix. In Third Street hadden ooit zoveel kerken gestaan dat iedereen die Church Street noemde. Van de kerken die waren overgebleven reikten de torens tot hoog in de donkere lucht, als middeleeuwse raketten, met kruizen die de mensen van slechte dingen moesten weerhouden.

De schutter passeerde het historische, rood bakstenen stadhuis dat werd bewaakt door de bronzen soldaat uit de Burgeroorlog, met de bajonet op zijn geweer en zijn vaandel schuin omhoog. Bij een heg, achter een dikke boom, bleef hij staan, boog voorover en zette zijn handen op zijn knieën, alsof hij op adem moest komen of zijn hamstrings strekte, zoals joggers dat doen. Hij keek om zich heen en zei zacht: 'In positie.'

Duister, stilte. Hij wachtte tot er iets gebeurde. Niets. Nadat hij nog een keer om zich heen had gekeken, trok hij de groene biezen van zijn schouders en stopte ze in zijn zak. Toen hij dat had gedaan, was hij er niet meer. Hij was weg, was opgegaan in de nacht.

Tegenover het stadhuis, aan de voet van de heuvel, was een parkje met een

roestvrijstalen gedenknaald die werd verlicht door schijnwerpers. De basis van het monument bestond uit twee granieten platen van drie bij drie meter. Daarop waren bronzen plaquettes bevestigd met de namen van alle jongens uit het stadje die niet waren teruggekeerd van de oorlogen die waren uitgevochten sinds Stillwater was gesticht. Een nog blanco plaquette wachtte op namen uit Irak en Afghanistan.

De schutter stak de weg over en bewoog zich naar het monument. Door het licht van de schijnwerpers waren de schaduwen hier nog donkerder. In een van die schaduwen verdween hij, als een druppel inkt in een kolenkelder. Hij bleef staan, trok de mouw van het regenjack een stukje terug en keek op de verlichte wijzerplaat van zijn jachthorloge.

Als Sanderson zich aan zijn routine hield – of aan die van de hond in elk geval – zou hij in de komende tien minuten vanaf de linkerkant Third Street in komen lopen. Een grote Duitse herder. Jammer van die hond.

Chuck Utecht was de eerste op de lijst geweest. Geen moedig man, een eitje waarvan de inhoud, toen ze het hadden gebroken, als struif op de grond was gedropen. Hij had hun drie namen gegeven. Hij had die al heel snel gegeven.

‘Ik heb in mijn leven maar één keer iets ergs gedaan,’ jankte hij, ‘en daar heb ik sindsdien voor moeten boeten.’

Zijn laatste woorden waren ‘Het spijt me’, niet omdat hij berouw had van zijn daad, maar omdat hij wist wat hem te wachten stond en het in zijn broek had gedaan.

Dat was alle informatie die ze uit hem hadden gekregen, want de man leek zijn eigen executie te accepteren en te vinden dat hij die had verdiend. En ze waren niet op een plek geweest waar de scout hem kon bewerken met zijn tangen, messen en touwen, met elektrische stroom of een waterboard. Het enige wat ze konden doen was hem dreigen met de dood, waarop Utecht zijn ogen had dichtgeknepen en was begonnen aan zijn laatste gebed. De scout had geweten hoe de zaak ervoor stond, had de schutter aangekeken en naar hem geknikt.

De schutter had hem halverwege zijn gebed twee keer in het achterhoofd geschoten.

Nu wachtte hij op Sanderson en de hond.

Ze hadden nog twee namen nodig.

In het oor van de schutter zei de scout: ‘Hij komt.’

Bobby Sanderson kwam Third Street in met zijn hond aan de riem, een vertrouwd beeld 's avonds laat. De hond had, wat zijn behoeften betreft, de regelmaat en de precisie van een kwartshorloge: een kleine hoop 's morgens om acht uur en een grote om elf uur 's avonds. En als het niet op straat was, dan wel ergens in de tuin, waar Sanderson er de volgende dag in ging staan, daar kon je

vergif op innemen. Dus maakten ze twee keer per dag een ommetje. Sanderson was in gedachten bij de ruzie die hij met zijn vriendin had gehad. Of misschien was het geen echte ruzie, maar hij wist niet hoe hij het anders moest noemen. Ze wilde niet dat hij 's avonds laat de straat op ging, voorlopig niet. Niet totdat ze wisten wat er precies aan de hand was.

‘Als je denkt dat je iemand kunt tegenkomen, zou je 's avonds binnen moeten blijven,’ had ze gezegd. Ze stond in de keuken toen ze het zei, droogde de vaat met een oud stuk ongebleekte katoen. Ze rook naar afwasmiddel en verbrand vet van de karbonades die ze had gebakken.

‘Je weet wat de hond doet als ik hem niet uitlaat,’ zei Sanderson. ‘Trouwens, wie zou het wagen om Mike iets te doen?’

Maar voordat hij de deur uit ging, was hij naar de slaapkamer gelopen alsof hij iets had vergeten, had de .38 uit de la van het nachtkastje gehaald en die in zijn zak gestoken. Hij was niet iemand die zich liet intimideren. Als hij een duw kreeg, duwde hij twee keer zo hard terug.

Sanderson was negenenvijftig jaar, één vijfenzestig lang en tachtig kilo schoon aan de haak. Een kleine man met een kleinemannencomplex. Met Mike ‘de Man’ viel niet te dollen, of je kreeg er spijt van.

Zo dacht Sanderson.

Hij dacht als de stoere mannen die hij op tv zag.

De schutter wachtte achter de kalkstenen borstwering naast het monument. Hij was niet gespannen, voelde helemaal niets, dacht nergens aan, wachtte alleen, als een rots, of een boomstronk, of een doorgeladen kogel. Wachtte... Toen de twee woorden in zijn oor: ‘Hij komt.’

Het eerste wat hij hoorde, was het tikken van de nagels van de hond op de stoep-tegels. Het beest woog minstens vijftig kilo, misschien wel zestig. Hij moest hem soepel en snel afmaken.

Ze kwamen dichterbij.

De hand van de schutter hing langs zijn zij, met het pistool losjes erin. Toen ze Sanderson observeerden tijdens een van zijn eerdere wandelingen, hadden ze gezien dat hij de hond aan een lange lijn had... er was dus enige afstand tussen hem en de hond. De hond maakte geen bijzonder nerveuze indruk, maar iemand die in het duister stond te wachten zou hij misschien wel aanvoelen.

Daar had je de hond.

De schutter ging over op zijn vaste routine, zette zijn voeten uit elkaar, had al diep ingeademd. Hij ademde langzaam uit, stopte... en daar was de hond, drie meter van hem vandaan, die zijn grote kop zijn kant op draaide, met de schrik, of nieuwsgierigheid of wat het ook was, in zijn ogen. De hond wist het.

De schutter stond in zijn vertrouwde houding, iets door de knieën gezakt en met zijn armen gestrekt, toen het pistool iets opsprong in zijn handen. Een kort geluid, *pfft*, alsof er een elektrische vonk oversloeg, gevolgd door mechanisch geratel terwijl de nieuwe patroon in de loop sprong. De hond ging neer, was tussen de ogen geraakt, en de schutter schoot tevoorschijn uit het duister, pijlsnel, stond nog geen kwart seconde later recht tegenover Sanderson.

Dit was geen tv-film en hier viel wel degelijk te dollen met Mike ‘de Man’. Sandersons ogen kregen maar net de tijd om groot te worden en zijn hand vloog naar zijn zak, hoewel hij nooit had gedacht dat hij de revolver echt nodig zou hebben.

Geen moment.

De schutter had zijn pistool omgedraaid in zijn hand en hield het nu vast aan de geluiddemper, zodat hij het als hamer kon gebruiken. Hij raakte Sanderson achter zijn linkeroor en Sanderson begon te wankelen, te vallen, met zijn schiethand – zonder wapen – langs zijn zij. Met een *kloenk*, door de revolver in zijn zak, viel hij op de stoep. De schutter, die beseftte dat hij hem niet hard genoeg had geraakt, sloeg hem nog een keer achter zijn oor, en deze keer ging Sanderson knock-out.

Het was geen dodelijke slag.

Ze moesten die namen hebben.

De schutter was getraind, een moordmachine, maar hij bleef een mens. Happend naar adem proefde hij de smaak van bloed in zijn mond, zoals je dat soms hebt nadat je lang en hard hebt gerend, terwijl hij voortdurend om zich heen keek, zocht naar licht dat werd aangedaan, naar onraad, de oren gespist op een schreeuw in het duister.

In het microfoontje van zijn headset zei hij: ‘Komen. Nu.’

Hij trok de hondenriem van Sandersons pols en sleepte het kadaver van de hond naar het duister achter de kalkstenen borstwering. Daarna was het de beurt aan Sanderson, die zich alweer bewoog en probeerde bij kennis te komen, maar de schutter greep hem in zijn kraag en sleepte hem moeiteloos het duister in, uit het zicht. Daarna keek hij weer om zich heen.

Opeens stond de scout naast hem, alsof hij zich als een vampier uit de lucht had laten vallen. De scout haalde een eind koord uit zijn zak. Er zat een lus aan het koord en een handgreep aan het uiteinde, als de startkabel van een grasmaaier. Hij liet de lus over Sandersons hoofd om zijn nek glijden en draaide aan de handgreep totdat de half bewusteloze man nog net niet stikte.

De scout zette zijn beide knieën op Sandersons borst, hield hem zo in bedwang, haalde een ledpenlight uit zijn zak en scheen ermee in de ogen van de man. Sanderson kreunde, deed zijn best om bij bewustzijn te komen, probeerde zijn

hoofd weg te draaien van het felle licht en sloeg met zijn hielen op de grond.

‘Luister naar me,’ zei de scout. ‘Luister. Kun je me horen?’

Het duurde even. Hoewel de schutter voorzichtig was geweest, had de man op zijn minst een lichte hersenschudding, en zelfs een lichte hersenschudding bleef een hersenschudding. ‘Meneer Sanderson, kun je me horen?’

Sanderson kreunde weer, maar zijn ogen werden helderder. De scout trok het koord nog eens strak, zodat Sanderson het goed voelde en het niet in zijn hoofd zou halen om te gaan schreeuwen.

De scout sloeg hem in zijn gezicht, hard, niet om hem nog meer te verwonden maar om hem te prikkelen, hem bij kennis te brengen. Hij bracht zijn gezicht vlak bij dat van Sanderson terwijl de schutter op de uitkijk stond, keek of er auto's of andere joggers aan kwamen. De scout zei: ‘Utecht, Sanderson, Bunton, Wigge. Wie waren de andere twee? Wie? Wie is Carl? Meneer Sanderson...?’

Sandersons pupillen werden kleiner; hij kwam bij kennis.

‘Meneer Sanderson, wie is Carl?’ De stem van de scout klonk vriendelijk en zacht, en hij maakte de lus wat losser. Rasperspand ademde Sanderson in. ‘Ik was het niet. Ik heb het niet gedaan. Ik niet. Echt niet.’

‘Wie is Carl? We kennen Ray Bunton, we kennen John Wigge, maar wie is Carl?’

‘Ik weet niet wat zijn achternaam is.’ De wanhoop was er, was naar de oppervlakte gekomen. De scout hoorde het.

‘Maar je kende Utecht,’ zei de scout, die aandrong en de druk opvoerde. ‘Bunton en Wigge waren twee dagen geleden bij je thuis. Ik heb gezien dat jullie ruziemaakten. Wie was de man in de auto?’

‘Een of andere vriend van Wigge. Ik weet het niet, ik weet niet wie hij was.’ Hij hapte naar lucht en sloeg weer met zijn hielen op de grond.

‘Er was een zesde man. Wie was dat?’

‘Ik...’ Op dat moment keek Sanderson de scout in de ogen en leek hij hem te herkennen, te weten wie en wat hij was, en waarom hij nu hier was, en daarmee kwam het besef dat hij zou sterven. ‘Ah, shit,’ zei hij met een dikke stem van droefenis. ‘Arme Sally.’

De scout zag de dood in Sandersons ogen. Verder niets. Hij stond op en schudde zijn hoofd. De schutter richtte het pistool en zonder iets te zeggen schoot hij Sanderson twee keer in het voorhoofd. De hulzen van de .22-patronen ving hij op in zijn andere hand.

De schutter rook de geur van bloed. Tegenwoordig werd hij soms misselijk van die geur. Vroeger niet. Alleen de laatste jaren. Hij haalde een citroen uit zijn jaszak, krabde met zijn nagel een stukje van de schil, hield hem tegen zijn neus en snoof de geur op. Dat was beter. Beter dan bloed, in elk geval.

Toen hurkte hij neer, trok Sandersons mond open en propte de citroen erin.

2

Elke avond voordat hij naar bed ging dacht Virgil Flowers na over God.

Dat was goed voor hem, vond hij, en het beschermde hem tegen het cynisme dat gepaard ging met zijn werk als politieman. Virgil was gelovig. Hij geloofde in God en in de onsterfelijkheid van de ziel, maar niet in het geloof, een opvatting die zijn vader, een lutherse dominee, zorgen baarde.

‘Het geloof is een manier om orde te scheppen in de cultuur, je relatie met God en de mensen om je heen,’ had zijn vader gezegd toen Virgil de laatste keer thuis was. ‘Het is geen telefooncel waar je met God kunt praten. Een goed geloof is veel breder dan dat. Een goed geloof heeft zelf waarde, ook als God niet bestaat.’

Virgil had geantwoord: ‘Mijn probleem is dat ik niet geloof dat het God iets kan schelen wat we doen. Voor God is alles even relevant of irrelevant. Voor mij is het geloof niet meer dan een politieke partij op basis van de morele standpunten van jongens als Confucius, Boeddha, Jezus of Mohammed, net zoals politieke partijen vaak zijn gebaseerd op de economische visie van een of andere persoon. Bill Clinton, bijvoorbeeld.’

Zijn vader had een gruwelijke hekel aan Bill Clinton, maar hij nam Virgils verweer sportief op.

Zo zaten ze altijd te bakkeleien aan de eettafel in de keuken, vermaakten ze zich allebei kostelijk terwijl ze de heerlijke geuren van koffie en versgebakken kaneelbroodjes met rozijnen en poedersuiker opsnoeven, en ma zacht neuriënd bij het aanrecht stond. Hoewel vader en zoon de nodige problemen hadden gehad toen Virgil jong was, waren ze meer naar elkaar toe gegroeid nadat Virgil de dertig was gepasseerd en zijn vader de zestig, zodat hij de realiteit van de ouderdom onder ogen moest zien.

Zijn vader, wist Virgil, had er bewondering voor dat zijn zoon in de onsterfelijkheid van de ziel geloofde en elke avond daadwerkelijk over God nadacht. Heel misschien benijdde hij zijn zoon ook een beetje om zijn beroep van politieman, want als dominee zag hij zichzelf vooral als een vreedzaam mens, als iemand aan wiens neus alle actie voorbijging.

De zoon benijdde de vader niet. Virgil was opgegroeid in de pastorie van een kerk en de problemen waarmee zijn vader dagelijks te maken had, wist hij, zouden hem hoorndol maken. Het was relatief eenvoudig om een probleem op

te lossen met een pistool, een arrestatiebevel en een gevangenis, maar wat moest je doen met iemand die zich onbemind voelde?

Het was beter, vond Virgil, een politiepenning in je zak te hebben en je status van amateur te handhaven wanneer het op het aanschouwen van de wonderen van het universum aankwam.

In deze warme, klamme nacht werden Virgils gedachten over de wonderen van het universum nogal afgeleid door de nabijheid van Janey Smalls naakte kontje, dat volgens Virgil een van de werkelijke wonderen van het universum was. Een wonder als een planeet. Een kleine, gloeiende planeet als Mercurius, die je naar zich toe trok met zijn warmte en zijn aantrekkingskracht.

Janey sliep op haar zij, snurkte af en toe zachtjes, met haar kontje naar hem toe gedraaid, wat volgens Virgil geen toeval was. Ze hadden het al twee keer gedaan, maar Janey was dol op wat zij 'drietjes' noemde, en Virgil was lang genoeg met haar getrouwd geweest om te weten welk signaal hem werd gegeven. Ze was zijn tweede vrouw geweest, om precies te zijn, tussen zijn eerste en zijn derde. En hij haar tweede man, voor haar derde en haar vierde.

Janey Small was vanaf het eerste begin een slecht idee geweest. Virgil was op een avond in Minnesota binnengestapt bij een of ander muziekcafé om te zien of er iets te doen was, en daar stond ze, tegen de bar geleund, het wonder van het universum verpakt in een strakke Levis 501.

Van het een kwam het ander, en op het seksuele vlak voelden ze elkaar in elk geval goed aan. Dat was het probleem niet. Op alle andere vlakken waren ze echter elkaars tegenpolen, zoals toen ze webmaster van de Celine Dion-fansite werd, of had besloten dat reepjes gebakken tofu beter voor hem waren dan plakken spek, of ervan overtuigd was dat vissen pijn voelden wanneer je ze ving.

Janey.

Een probleemgeval. Hij mocht haar graag, maar niet langer dan een paar uur per keer.

Als hij zich nu heel voorzichtig uit bed liet glijden... zijn T-shirt, spijkerbroek en laarzen lagen naast het bed op de vloer, en misschien kon hij de deur halen voordat ze wakker werd.

Virgil wilde net aan zijn manoeuvre beginnen, toen zijn mobieltje op het nachtkastje begon te piepen en Janey wakker schrok, zich op haar rug rolde en zei: 'Je hebt goddomme je telefoon aan laten staan, stomme lul.'

Janey was niet iemand die een blad voor de mond nam.

Virgil pakte het toestel, keek naar het schermje en hoopte dat het een onbekend nummer zou zijn, maar dat was het niet.

Lucas Davenport. 'Het is Davenport,' zei hij hardop.

‘Dat is nooit goed,’ zei Janey. Ze was een politiegroepie en wist wat nachtelijke telefoontjes betekenden. Haar laatste echtgenoot, Greg Small, werkte bij Zeden in St. Paul. Janey had weleens verteld dat hij tijdens diensttijd een paar leuke trucs voor in bed had opgedaan, maar helaas was hij steeds meer verslingerd geraakt aan zijn modeltreintjes, en toen hij in de woonkamer de Rock Island-route begon na te bouwen, had ze haar koffers gepakt en was vertrokken.

In elk geval kende ze Lucas. ‘Neem dan op.’

Hij deed wat ze zei. ‘Hallo, Lucas,’ zei Virgil in zijn telefoon.

‘Je klinkt alsof je nog wakker was,’ zei Lucas.

‘Ik wilde net naar bed gaan,’ zei Virgil. ‘Ik ben gesloopt.’

‘Nee hoor, niet waar,’ riep Janey. ‘Hij ligt mij hier te wippen.’

‘Wie was dat?’ vroeg Lucas. ‘Is dat Janey Carter?’

‘Ah, man,’ zei Virgil. ‘Ze heet nu Janey Small. Ze is getrouwd met Greg Small van de politie van St. Paul. Ze zijn uit elkaar.’

‘Wat een verrassing,’ zei Lucas. ‘Hoor eens, je moet naar Stillwater. De plaatselijke politie heeft een lijk gevonden bij het veteranenmonument. Met een citroen in zijn mond.’

‘Wat?’ Virgil zwaaide zijn benen uit bed. ‘Twee schoten in het hoofd?’

‘Precies,’ zei Lucas. ‘Ze willen het lijk afvoeren voordat de mensen van de tv er lucht van krijgen. Het ziet er precies hetzelfde uit als met Utecht, en dat is jouw zaak. De inspecteur daar is Tom Mattson, hij heeft Operaties gebeld en die hebben mij uit mijn bed gehaald.’

‘Oké, oké,’ zei Virgil. ‘Misschien heb ik meer mensen nodig. Dit kan een vuil zaakje worden.’

‘Ja, ik weet het. Zelf ga ik morgen naar Washington voor de conventie. Del gaat met me mee en we worden gebriefd door de FBI. Maar je kunt Shrake en Jenkins krijgen als je ze nodig hebt. Je kunt me op mijn mobiel bereiken als ik ergens gewicht in de schaal moet leggen, en ik zal Rose Marie inlichten voordat ik vertrek.’

‘Oké.’

‘Je moet er zo snel mogelijk naartoe,’ zei Lucas. ‘En steek je wapen bij je.’

‘Ik ga al, ik ga al,’ zei Virgil. ‘Ik zit mijn laarzen aan te trekken. En ik heb mijn pistool bij me.’

‘Hou me op de hoogte,’ zei Lucas, en toen hing hij op.

Janey zei: ‘Vergeet niet de deur achter je kont dicht te trekken.’

Halfvier in de ochtend, dat gaat vrij snel, dacht Virgil terwijl hij met honderdvijftig per uur en knipperende bumperlichten over de verlaten I-94 stoof. Zijn haar was nog nat van de douche die hij had genomen, maar zijn kleren van de vorige dag plakten al aan zijn lijf. Hij pakte zijn telefoon terwijl hij de afslag

voor de I-694 nam, belde de dienstdoende man van Operaties, kreeg het telefoonnummer van de inspecteur in Stillwater, toetste het in en kreeg de man te pakken op de plaats delict.

‘Mattson,’ zei de inspecteur.

‘Hallo, met Virgil Flowers van BM. Ik kom er zo snel mogelijk aan. Ik zit op de 694 en sla zo af naar de 36. Heb je de plaats delict afgezet?’

‘Ja, we zetten het hele blok af,’ zei Mattson. ‘De tv is er nog niet, maar dat zal niet lang meer duren. De buurtbewoners komen hun huis al uit.’

‘Lag het lijk gewoon op de grond, of was het in een of andere houding neergezet?’

‘Hij zat rechtop, met zijn rug tegen het monument,’ zei Mattson. ‘We hebben er bouwschermen omheen gezet, zodat ze er geen foto’s van kunnen maken. Ik neem aan dat Davenport je over de citroen heeft ingelicht?’

‘Ja,’ zei Virgil. ‘Wie heeft hem gevonden?’

‘Een van onze jongens,’ zei Mattson. ‘Sanderson – het slachtoffer heet Bobby Sanderson – ging zijn hond uitlaten en kwam niet meer terug. Zijn vriendin begon zich zorgen te maken, belde ons en toen hebben we zijn looproute laten narijden door een dienstauto. Niet dat hij moeilijk te vinden was, trouwens. Hij zat open en bloot in het volle licht. Maar er is iets met zijn vriendin. Ze vertelde een verhaal dat jij ook moet horen.’

‘Oké,’ zei Virgil. ‘Denk je dat zij er de hand in heeft gehad?’

‘Nee, nee, ik weet zeker van niet,’ zei Mattson. ‘Ze is al wat ouder, en een beetje een rare. Maar er was iets aan de hand met Sanderson. Het is mogelijk dat hij de moordenaar kende.’

‘Over tien minuten ben ik bij je,’ zei Virgil. ‘Ben je op de heuvel, bij het oude stadhuis?’

‘Ja. De koffie is onderweg.’

Virgil was ruim een meter tachtig, slungelachtig, halverwege de dertig, had de verweerde kop van een buitenmens en blond haar dat bijna tot op zijn schouders viel, veel te lang voor een smeris. Hij had ooit een ringetje in zijn oor gehad, maar had al na twee weken gevonden dat hij ermee voor gek liep en het er gauw weer uit gehaald.

Op de universiteit had hij een paar jaar aan honkbal gedaan, maar toen hij het derde seizoen niet kwam opdagen, hadden de coaches niet op zijn deur staan bonken. Defensief kon hij zich redelijk handhaven, met een goede strakke bal vanaf het derde honk, maar een bal slaan was een heel ander verhaal. Een strakke pitch zag hij gewoon niet aankomen, en aan het eind van het tweede seizoen had hij een slaggemiddelde van nog geen twintig procent gehad.

Tegen die tijd was ook tot hem doorgedrongen dat de slanke literatuurstudentes

met donker haar en grote borsten, de types waar hij op viel, geen fluit om honkbal gaven. Die konden Mike Schmidt niet van Willie Mays onderscheiden, maar je wel alles vertellen over Jean-Paul Sarte, Derrida, Foucault en al die andere Franse gasten.

Virgil doorliep de universiteit, veranderde een paar keer van hoofdvak en studeerde uiteindelijk af in ecologische wetenschappen. De vraag naar ecologen was echter niet groot toen hij van de universiteit kwam, dus ging hij het leger in. Hij had eigenlijk bij de infanterie gewild, maar ze hadden hem bij de militaire politie gezet. Hij was in een paar knokpartijen verzeild geraakt, maar had nooit op iemand hoeven schieten.

Terug in het burgerbestaan was er nog steeds weinig vraag naar ecologen, dus had hij zich aangemeld bij de politie van St. Paul. Na een paar jaar was hij doorgeschoven naar Bureau Misdaadbestrijding, geronseld door Lucas Davenport, een hoge beleidsmedewerker met wild haar. Toen hij werd aangenomen, had Davenport hem beloofd dat ze hem alleen het ruige werk zouden laten opknappen. En ze hadden zich aan hun belofte gehouden.

In zijn vrije tijd, of wanneer hij tijdens zijn werk een paar uurtjes kon pikken, was Virgil schrijver.

Als doorgewinterd buitenmens schreef hij artikelen over vissen en jagen voor diverse tijdschriften, vaak en goed genoeg om in het genre een zekere bekendheid te verwerven. Tegen vrienden en bekenden zei hij altijd dat hij het alleen deed om iets bij te verdienen, maar in werkelijkheid vond hij het prachtig om zijn naam boven een artikel of onder een foto te zien staan, of wanneer er op een beurs iemand naar hem toe kwam en vroeg: ‘Ben jij de Virgil Flowers die dat boeiende stuk in *Gray’s* heeft geschreven?’

Hij ging graag met een boot het water op, de rivier of een meer, ’s morgens om halfzes op een koele zomerdag, als de zon net op was en de nevel nog boven het water hing. Of op hertenjacht, sluipend als een geest door het doodstille bos terwijl de sneeuwvlokken rondom hem neer dwarrelden...

Virgils thuisbasis was in het zuiden van Minnesota, in het stadje Mankato, en zijn werkterrein bevond zich meestal ten zuiden en ten westen van de Twin Cities, tot aan de staatsgrens van Iowa en South Dakota. Maar dat was aan het veranderen, want Davenport liet hem steeds vaker klussen in de Cities doen. Virgil scoorde verbazingwekkend goed bij BM als het om het oplossen van zaken ging, net zoals hij bij de politie van St. Paul uitstekend had gescoord. Hoe hij het deed wist niemand, ook Virgil zelf niet, maar het scheen een combinatie te zijn van op straat rondhangen, uit zijn nek kletsen, geruchten verspreiden, scepsis, geluk en misschien wel bidden tot God. Davenport vond het allang best, want het werkte.

De huidige zaak was begonnen in het stadje New Ulm, in het hart van Virgils vertrouwde territorium, toen ene Chuck Utecht dood en verminkt was aange- troffen aan de voet van het plaatselijke veteranenmonument. Hij had een ci- troen in zijn mond en was twee keer in zijn hoofd geschoten met een .22-pis- tool. Een .22 was een wapen voor scherpschutters, of voor een heel koelbloedige moordenaar. Geen gewoon wapen dat iemand bij zich droeg voor zelfbescherming. Dat was een interessant feit.

Bijna twee weken lang had Virgil de deur platgelopen van het hoofdbureau van politie in Brown County, hij had samengewerkt met de politie van New Ulm en de sheriffdienst van Brown County, had mensen verhoord, het weinige bewijs bekeken en gezocht naar iemand die Utecht genoeg haatte om hem te vermoor- den. Na die twee weken was hij van plan geweest alle plaatselijke supermark- ten langs te gaan om te zien wie er citroenen kocht, want verder had hij niks. Noppes. Helemaal niks. Utecht had een notariskantoor. Wie had er nu de pest aan notarissen?

Hij was gaan praten met Utechts vrouw, Marilyn, drie keer, maar zelfs zij scheen niet echt te weten wat voor een man hij was geweest. Zijn dood leek haar eerder ongelegen te komen dan dat die haar echt aangreep, hoewel, had Virgil zichzelf voorgehouden, dat misschien niet helemaal eerlijk was. Mis- schien was Marilyn ten prooi gevallen aan een allesoverheersende stroom van emoties die hij gewoon niet had opgemerkt.

Of misschien ook niet.

De dood kon een merkwaardig effect hebben op nabestaanden. Sommigen slaagden erin die te accepteren en een nieuw leven te beginnen, anderen om- armden de dood en deden er nooit meer afstand van.

Virgil had een jaar daarvoor een man gedood en daar was hij nog niet helemaal overheen. Een paar keer had hij er 's avonds met God over gepraat. Zeker wist hij het niet, maar soms had hij de indruk dat de dood hem nuchterder had ge- maakt, en misschien wel een paar jaar ouder.

Aan de andere kant, hij leefde nog en zoefde hier over de weg in zijn Bif Naked-T-shirt, met zijn cowboylaarzen en zijn gemangelde, nog nagloeïende leuter, die hem een licht schuldgevoel bezorgde. Hij nam de afslag naar de 36 en voerde de snelheid op tot honderdzeventig kilometer per uur. De satellietzender op de autoradio speelde *Gravedigger*, een van Virgils favoriete Willie Nelson- songs aller tijden, en hij begon mee te zingen, niet eens zo slecht, terwijl de snelweg onder hem door vloog en de lichtjes van Stillwater dichterbij kwamen.

Hij sloeg af bij Osgood Avenue en reed door in noordelijke richting, langs de begraafplaats, door de donkere straten, dwars door een rood stoplicht, zonder

vaart te minderen, over een heuveltje naar de afzetting met al de lichten en politiemensen erachter. Bij de afzetting stak hij zijn legitimatie uit het raampje, een agent kwam naar hem toe, keek ernaar, zei ‘Het is een zootje’ en liet hem door. Hij reed de helling af, vond een plek tussen de vele politiewagens, wurmde de pick-up erin en stapte uit.

Er stonden patrouillewagens uit Washington County, Stillwater, Oak Park Heights, een brandweerwagen en zelfs een patrouillewagen uit Hudson, Wisconsin, aan de overkant van de rivier. Het busje van de technische recherche zag hij nergens. Hoewel het bijna vier uur in de ochtend was, stonden er talloze buurtbewoners achter de afzetting te praten met de agenten en met elkaar, of ze waren hun huis uit gekomen en keken vanuit hun voortuin naar het monument. Sommigen hadden een kop of beker in de hand en zodra Virgil uit de pick-up stapte, rook hij de geur van verse koffie.

Het stadhuis was een oud, bakstenen relikwie met een koepeldak in Italiaanse stijl. Het stond op een heuveltje dat uitzicht bood op het oude rivierstadje. Virgil was er een keer geweest, voor een huwelijk in de tuin, met uitzicht op een standbeeld dat aan de Burgeroorlog herinnerde, en ertegenover de kerktorens die boven de bomen uitstaken, de smalle straten met houten huizen uit de tijd dat er duizenden boomstammen via de rivier kwamen afzakken en Stillwater tijdelijk welvarend was.

Aan de voet van het heuveltje met het stadhuis, aan de overkant van de straat, stond het twintig meter hoge roestvrijstalen veteranenmonument te glimmen in het licht van de werkklampen die door de brandweer waren neergezet. Te midden hiervan, achter zo’n hekje dat door het gasbedrijf wordt gebruikt om grondwerkzaamheden aan het oog te onttrekken, lag het slachtoffer, niet zichtbaar voor het publiek. Virgil liep die kant op, zag een groepje mannen die eruitzagen als plaatselijke autoriteiten en liep ernaartoe.

Een van de mannen, een hoekige vijftiger met brede schouders en een borstelsnor, gekleed in een kreukelig pak, knikte naar hem en vroeg: ‘Ben jij Virgil Flowers?’

‘Ja, dat ben ik,’ zei Virgil.

Ze schudden elkaar de hand en de man zei: ‘Tom Mattson.’ Hij gebaarde naar de twee andere mannen met wie hij had staan praten en vervolgde: ‘Darryl Cunningham, sheriff van Washington County, en Jim Brandt, mijn adjunct.’

Virgil schudde ook hun hand en zag dat ze alle drie naar zijn Bif Naked-T-shirt keken, maar hij legde niets uit, want dat deed hij nooit. Als ze iets wilden weten, konden ze het vragen. ‘Waar is de technische recherche?’

Mattson schudde zijn hoofd en Cunningham zei: ‘Misschien is de melding niet goed doorgekomen. Ze zijn weleens sneller geweest.’

‘Een verdomde zeepkist zou er al geweest zijn,’ mopperde Brandt.

Cunningham zei: ‘Hé, kom op nou...’ Maar wat hij bedoelde was: niet waar die jongen van BM bij is.

‘Kan gebeuren,’ zei Virgil, waarna iedereen weer opgelucht ademhaalde. ‘Mag ik hem zien?’

Ze liepen met z’n vieren naar de plaats delict terwijl Mattson hem vertelde hoe het lijk was aangetroffen. ‘Hij was zijn hond aan het uitlaten, een Duitse herder. De hond is tussen zijn ogen geschoten. Die ligt daar.’

‘Het vergt een verdomd goed schot om een grote herder met één kogel neer te leggen,’ zei Virgil.

‘Helemaal omdat je als je mist, levend wordt opgevreten door dat beest. De vriendin zei dat het een getrainde waakhond was.’

De hekjes waren ongeveer een meter hoog en bedekt met canvas, op net genoeg afstand van elkaar om ertussendoor te lopen. Een meter of drie daarachter lag het lijk. Virgil bewoog zich door de opening, lette goed op waar hij zijn voeten neerzette en naderde het lijk totdat hij de kogelwonden in Sandersons hoofd kon zien: twee ronde gaten met wat bloed en kruitsporen eromheen. De loop was niet meer dan vijf centimeter van Sandersons voorhoofd verwijderd geweest.

Tussen de dunne lippen en de vergeelde tanden van het slachtoffer was een deel van de citroen te zien. Sanderson zag eruit alsof hij achter in de vijftig of begin zestig was. Hij had grote, ruwe handen; de handen van een werkman.

Alles zag er hetzelfde uit als bij de moord op Utecht. Virgil bleef nog tien seconden naar het lijk staren en wilde zich net omdraaien, toen hij in het jack van het joggingpak, deels onder het lijk, een scherpe vorm zag.

Hij keek achterom en zei: ‘Geef aan de technische jongens door dat ik hem ga aanraken.’ Hij tuurde naar de grond tussen hemzelf en het lijk, om er zeker van te zijn dat hij geen sporen beschadigde, liep op zijn tenen naar voren, hurkte neer, stak zijn hand uit en voelde aan het joggingpak. Hij schudde zijn hoofd en stond op.

‘Wat is er?’ vroeg Mattson.

‘Hij heeft een revolver in zijn zak,’ zei Virgil.

‘Dat meen je niet.’

‘Jazeker wel,’ zei Virgil. ‘Ik kan de inkepingen van de cilinder voelen. Als ik jou was zou ik checken of hij een vergunning heeft, en als hij er een heeft, wanneer hij die heeft gekregen.’

‘Dat houdt in... hij wist dat hem iets te wachten stond.’

‘Misschien wel,’ zei Virgil.

‘De technische recherche is er,’ zei Cunningham, die achterom de straat in keek.

Virgil liep weg bij het lijk, tussen de hekjes door, en Mattson vroeg: ‘Wat denk je ervan?’

‘Hetzelfde als in New Ulm. De kogelwonden zijn identiek. Een .22 afgevuurd vanaf een centimeter of vijf. Eén verschil: Sanderson heeft striemen in zijn nek, alsof hij is gewurgd. Dat heb ik in New Ulm niet gezien. Maar dat van die citroen is nog niet bekend, dus dat geeft de doorslag, min of meer.’

‘Er zijn persmensen die ervan weten,’ zei Mattson. ‘Ik ben al gebeld door Linda Bennett van KSTP, die me vroeg of hij een citroen in zijn mond had.’

‘Oké, er zijn er een paar die het weten. We hebben hun gevraagd er geen melding van te maken. Maar als ze de puntjes met elkaar verbinden, het veteranenmonument...’ Virgil keek op naar de stalen gedenknaald. ‘Ik hoop dat we de citroen nog even stil kunnen houden. We zitten niet te wachten op imitators.’

‘Ben je er weleens een tegengekomen, een imitator?’ vroeg Cunningham. Hij leek oprecht geïnteresseerd.

Virgil grinnikte en zei: ‘Nee, maar je ziet ze soms op tv.’

‘Over tv gesproken,’ zei Mattson. Virgil keek om en zag een wit busje bij de afzetting parkeren. Op de zijkant stond het logo van wcco.

‘Ik vroeg me al af waar ze bleven,’ zei Virgil. ‘Als ik jullie was, zou ik een paar minuten uittrekken om af te spreken wie wat gaat zeggen. Straks krijgen jullie de rest ook op je nek en heb je geen moment rust meer.’

Ze keken alle vier nog eens over het hekje naar het lijk, geknakt en levenloos, dat wel iets van een vogelverschrikker had, en Brandt vroeg: ‘Wat is er verdomme aan de hand?’

‘Wie het weet mag het zeggen,’ zei Virgil. Het busje van de technische recherche kwam langzaam de heuvel af en er moest een patrouillewagen opzij worden gezet om het door te laten.

‘Ben je klaar?’ vroeg Cunningham.

‘Ja, ik kan hier verder niks doen,’ zei Virgil. ‘Ik ben Sherlock Holmes niet.’

Cunningham zei: ‘Ik sprak Jimmy Stryker onlangs tijdens het maandelijks overleg van de sheriffdiensten, en hij schijnt te denken dat je dat wel bent.’

‘Nou,’ zei Virgil, ‘Jimmy en ik zijn bevriend.’

‘Hij vertelde me dat je ook bevriend was met zijn zus, voor een tijdje,’ zei Cunningham.

Virgil knikte, snel en kortaf. ‘En daarna gaat iedereen weer zijn eigen weg, sheriff.’ Hij was niet van plan hierop in te gaan. ‘Wat ik wel wil, is een praatje maken met Sandersons vriendin. We moeten weten waarom hij een vuurwapen bij zich had.’

Mattson knikte. ‘Je kunt bij haar terecht.’

3

Sandersons huis was drie straten van het veteranenmonument, verder heuvelopwaarts, voorbij het stadhuis, in een donkere zijstraat. Brandt liep met Virgil mee om hem te wijzen waar het was en hem achtergrondinformatie over het slachtoffer te geven.

‘We kenden hem allemaal,’ zei Brandt. ‘Hij was vroeger bouwinspecteur voor de gemeente. Daarvoor was hij timmerman. Hij liep altijd wel ergens rond.’

‘Aardige vent? Nare man?’

‘Ah, je kent het wel,’ zei Brandt. ‘Hij had een vals trekje, maar als je hem kende, viel hij best mee. Kort lontje. Hij zei alles recht in je gezicht. Maar weet je, niemand nam hem echt serieus. Ik heb nooit gehoord dat hij bij een knokpartij of ruzie betrokken is geweest. Als je hem op straat tegenkwam, maakte je een praatje met hem, als je daar zin in had. Gewoon, een bekende figuur in de stad.’

‘Je zei dat hij bij de gemeente werkte,’ zei Virgil. ‘Deed hij dat nu nog?’

‘Nee, hij was met vervroegd pensioen en is oude victoriaanse huizen gaan renoveren,’ zei Brandt. ‘Hij kocht een huis, ging erin wonen en knapte het op. Zo heeft hij Sally leren kennen. Zijn vriendin, Sally Owen, werkt als binnenhuisarchitect bij een grote woninginrichting in de stad.’

‘Een jongere vrouw?’

‘Nee, ik denk dat ze ongeveer van dezelfde leeftijd waren. Sanderson was negenenvijftig. Misschien was Sally wel één of twee jaar ouder dan hij. Haar man was aannemer, maar hij is drie of vier jaar geleden aan een hartaanval overleden. Zij en Bobby waren sinds een jaar of twee bij elkaar.’

‘Bouwinspecteurs hebben de reputatie dat ze hier en daar weleens smeergeld aanpakken,’ zei Virgil.

Brandt schudde zijn hoofd. ‘Zoiets heb ik nooit over hem gehoord. Daar was hij de man niet voor. Hij deed weleens moeilijk, maar ik heb nooit gehoord dat hij geld aanpakte.’

‘Dus een doodgewone kerel,’ zei Virgil.

‘Ja, in feite wel.’

‘En een oorlogsveteraan.’

Er kwamen een paar denkrimpels in Brandts voorhoofd. ‘Ja. We hebben het aan Sally gevraagd toen we haar spraken. Twee jaar in Korea tijdens de oorlog

in Vietnam. Dienstplichtig, maar zodra hij de kans kreeg heeft hij zijn biezen gepakt. We kunnen het nagaan, om de details te weten te komen, maar dat was wat ze zei.'

'Ik zou het maar doen, het nagaan,' zei Virgil.

'Die gast in New Ulm... was dat ook een oorlogsveteraan?'

'Nee,' zei Virgil. 'Hij had wel de juiste leeftijd voor het leger, maar hij had een of andere hartritmestoornis.' En dat zat hem dwars, want waarom zou je een niet-veteraan vermoorden en bij een veteranenmonument achterlaten?

Ze liepen een tijdje zwijgend door. Toen vroeg Virgil: 'Hebben jullie iemand gevonden die de schoten heeft gehoord? Drie schoten?'

'Nee. En dat is vreemd. Als er een uitlaat van een auto knalt, krijgen we al telefoontjes,' zei Brandt. 'Ook een .22 is goed hoorbaar, zeker midden in de nacht. We zijn nog bezig met het buurtonderzoek, maar hoe verder we van de plaats delict raken, hoe kleiner de kans dat iemand iets heeft gehoord.'

Virgil dacht: een geluiddemper? Geluiddempers waren in criminele kringen zo zeldzaam dat ze bijna als fabel konden worden afgedaan. Soms circuleerden er een paar op straat, meestal afkomstig uit militaire bronnen, maar dat was bijna altijd aan de oostkust, bij kwezels van schietclubs die er mee opschepten tegenover hun maten. Toch zou iemand op deze doodstille plek, met woonhuizen op nog geen honderd meter afstand, de schoten gehoord moeten hebben.

Een professionele huurmoordenaar zou misschien een geluiddemper gebruiken, ware het niet dat de enige professionele huurmoordenaars die hij kende, afgezien van die ene met wie Davenport in aanraking was gekomen, die in politieseries op tv waren.

Sandersons fin-de-sièclhuis, dat met zijn crèmekleurige houten buitenwanden en blauwgroene posten en kozijnen bijna voor villa kon doorgaan, stond een stukje van de straat en werd voor een deel aan het zicht onttrokken door een hoge seringheg. Aan de ene zijkant van het huis stond een bouwsteiger en daaronder, op de grond, afgedekt met een plastic zeil, lag een stapel planken.

Op weg naar de voordeur passeerden ze de uitrit, en Virgil zag een pick-up en daarachter het donkere, gebogen silhouet van een vissersboot. Een agent van de plaatselijke politie deed open toen ze hadden aangebeld. Ze gingen naar binnen, waar de airconditioning zo hoog stond dat de haartjes op Virgils onderarmen onmiddellijk overeind stonden.

Sally Owen zat op een barkruk naast het werkeiland in de keuken. Die was kortgeleden geheel vernieuwd, met Europese apparatuur, wijnrood lakwerk en

zwarte granieten werkbladen. Virgil kon het verse stucwerk nog ruiken, en de lichte parketvloer glansde hem tegemoet.

‘Mevrouw Owen,’ zei Brandt. ‘Dit is Virgil Flowers van Bureau Misdaadbestrijding van de staat Minnesota. Hij is hier om het... incident te onderzoeken. En, eh, hij wilde met u praten.’

‘Je ziet er niet uit als een politieman,’ zei Owen met een bedroefde glimlach. ‘Meer als een hippie.’

‘Ik was op een dansfeestje gisteravond,’ zei Virgil. ‘Ik ben rechtstreeks hernaartoe gekomen.’

‘Ik laat jullie nu alleen,’ zei Brandt. ‘Ik moet terug.’

Toen hij weg was zei Owen: ‘Dus je houdt van dansen?’

‘Niet te geloven, hè?’ zei Virgil. Aan de andere kant van het werkeiland stond nog een barkruk. Hij trok die eronder vandaan en ging tegenover haar zitten.

‘Inderdaad, niet te geloven,’ zei Owen. Ze keek langs hem heen en ze staarde in de verte, waardoor Virgil het gevoel kreeg dat hij geen contact met haar had, dat ze met haar gedachten ergens anders was. Owen had kort bruin haar met grijze lokken en diepliggende bruine ogen. Ze was nooit een echt mooie vrouw geweest, maar nu, in de herfst van haar leven, nam ze alsnog wraak op haar leeftijdgenoten, met haar porseleingladde huid, haar zachte zomerteint, het welgevormde gezicht, de bruine armen van een motorrijder en de vierkante kin met een aantrekkelijke glimlach erboven.

Virgil liet haar even blijven waar ze was en bracht haar toen weer terug naar het heden. ‘Wist u dat Bobby gisteravond een vuurwapen had meegenomen?’

De bruine ogen waren weer alert. ‘Nee. Weet je dat zeker?’

‘Ja. Wist u dat hij een vuurwapen h ad?’

Ze knikte. ‘Hij had een paar jachtgeweren, maar er is maar  een pistool in huis. Was het een pistool? Dat moet het dan geweest zijn.’

‘Ja.’

Ze stond op. ‘Ik zal even kijken.’ Ze ging hem voor door het huis naar de slaapkamer, een mooi, compact vertrek met een groot bed waarop alleen lakens lagen, met de sprei teruggevouwen aan het voeteneind, twee ladekasten en een grote kledingkast met vouwdeuren. Ze hurkte neer bij de ene ladekast, trok de onderste la open, voelde met haar hand onder een stapel sweatshirts en zei: ‘Ja, het is weg.’

Ze kwam overeind en schudde haar hoofd. ‘Hij heeft het nooit eerder meegenomen. Dat zou ik hebben geweten.’

‘Inspecteur Mattson zei dat u iets over Bobby te vertellen had,’ zei Virgil. Hij liep langzaam terug naar de keuken en trok haar als een magneet achter zich aan. ‘Wat is er gisteravond gebeurd?’

Ze dwong zichzelf bezig te zijn, ging koffie maken. ‘Ik heb alleen oplos. Ik

heb tegen hem gezegd dat hij niet naar buiten moest gaan.’

‘Oplos is prima,’ zei Virgil. ‘Waarom zou hij de hond niet kunnen uitlaten?’

‘Er was iets aan de hand, maar hij wilde niet zeggen wat. Twee avonden geleden kwamen er een paar mannen langs om hem te spreken. Ze hebben buiten staan praten. Staan ruziën.’

‘Was hij bang van ze?’

Ze bleef staan, met de pot oploskoffie in haar hand en een onzekere uitdrukking op haar gezicht. ‘Nee, van die mannen was hij niet bang. Maar wat het ook was, wat ze ook hebben besproken... dáárom heeft hij zijn pistool meegenomen. Want hij was flink van streek toen hij weer binnenkwam.’

‘Hoe zagen die mannen eruit?’ vroeg Virgil.

‘Ik heb er maar één kunnen zien,’ zei Owen. ‘Ik kende hem niet, maar hij zag eruit als een smeris. Een politieman. Hij had die houding. Stond de hele tijd met zijn ene duim achter zijn riem gehaakt, zoals je dat smerissen ziet doen. Ik weet het niet zeker, maar volgens mij was het een smeris.’

Virgil haalde zijn notitieboekje uit de binnenzak van zijn jasje. Het was een zwart boekje van het merk Moleskine, met een zwart elastiekje eromheen om het dicht te houden. Hij kocht ze altijd per dozijn en gebruikte voor elke grote zaak een nieuw boekje. Als de zaak was afgerond, zette hij het boekje – of soms de diverse boekjes – op de boekenplank, als eventuele informatiebron, mocht hij ooit fictie gaan schrijven.

Hij haalde het elastiekje eraf, sloeg het open en schreef ‘smeris’ op de eerste bladzijde.

‘De andere man hebt u niet kunnen zien?’ vroeg hij.

‘Nee. Niet goed, in elk geval. Maar ik had het gevoel dat hij iets indiaans had.’

‘Een Amerikaanse indiaan? Of een Indiër, met een stip op zijn voorhoofd?’

‘Nee, een indiaan,’ zei Owen. ‘Ik kon hem niet goed zien, maar hij had een stevige lichaamsbouw en kort haar, en door de kleding die hij aanhad, kreeg ik de indruk dat hij een indiaan was. Een spijkerbroek en spijkerjack, en volgens mij was hij op een motor gekomen en naar het huis gelopen, want ik had het geronk van een motor gehoord voordat Bobby naar buiten ging, en nadat hij later was binnengekomen, hoorde ik een motor weggrijden. Die andere, die smeris, was met de auto.’

‘Wat voor auto?’

Er kwam een vage glimlach om haar mond. Op deze vraag wist ze het antwoord. ‘Een Jeep. Ik heb er vroeger zelf een gehad, mijn beste auto ooit. Een rode Jeep Cherokee.’ Daarna keek ze weer van hem weg, net als de eerste keer dat ze tijdelijk onbereikbaar was geweest, totdat ze zei: ‘God, waarom heeft dit moeten gebeuren?’ Ze wankelde even, met de pot oploskoffie nog steeds in haar handen.

‘Alles oké met u?’ vroeg Virgil na een tijdje. Hij schreef ‘rode Cherokee’ en ‘indiaan/motor’ in zijn notitieboekje.

‘Nee, niet oké,’ zei ze.

‘Het spijt me,’ zei Virgil. ‘Vindt u het goed als ik u nog een paar vragen stel?’

‘Ja, maar eerst koffie.’ Ze vulde twee mokken onder de kraan en zette ze in de magnetron; een opeenvolging van handelingen die zo routineus verliep dat Virgil durfde te wedden dat ze dit elke ochtend deed in huize Sanderson. ‘Nog iets,’ zei ze. ‘Het is mogelijk dat die indiaan Ray heet. Ik weet het niet zeker, maar het zou kunnen.’

‘Waarom Ray?’ De magnetron piepte, ze haalde de mokken eruit, roerde er koffie door en gaf er een aan Virgil. Ze namen allebei een slokje – de koffie was sterk en gloeiend heet – en Virgil vroeg weer: ‘Ray?’

Ray was een indiaan, een Ojibwa, een Chippewa uit Red Lake. Ze had hem zelf nooit ontmoet, maar hij was een oude vriend van Sanderson, hoewel Bobby nooit had uitgelegd waar hij hem van kende. Maar de afgelopen drie weken waren ze een paar keer naar veteranenbijeenkomsten in St. Paul gegaan.

Virgils aandacht was gewekt. ‘Veteranenbijeenkomsten?’

‘Ja. Daar vertelde Bobby me ook nooit iets over. Ik bedoel, het klinkt misschien alsof Bobby me nooit iets vertelde; toch is dat niet waar. Hij kon heel onderhoudend zijn. Maar met die mannen voor de deur en die bijeenkomsten... volgens mij ging hij ervan uit dat je er niet met vrouwen over kon praten. Dat het mannezaken waren, of dingen uit een ver verleden.’

Virgil schreef *Ray/indiaan* en *veteranenbijeenkomsten* in zijn boekje.

‘Als u het over veteranenbijeenkomsten hebt,’ zei Virgil, ‘had u dan de indruk dat het alleen ging om jongens van vroeger die stoere verhalen tegen elkaar ophingen, of meer een soort groepstherapie?’

‘Het laatste. Misschien niet echt groepstherapie, maar het was meer dan alleen een beetje kletsen.’ Ze keek hem aan vanaf de andere kant van het werkeiland en kneep haar ogen half dicht. ‘Hoewel ik geen idee heb waar Bobby therapie voor nodig zou hebben. Hij was toen chauffeur bij een of andere suffe raketeenheden. Hij heeft me weleens verteld dat er alleen raketten werden afgevuurd om te oefenen, en dat ze de grootste moeite hadden om hun doelwit – een berg – te raken.’

‘In Korea.’

‘Ja, ergens in het bergland,’ zei ze. ‘Chuncheon? Zoiets was het.’

‘Weet u naar welk veteranencentrum hij ging?’ vroeg Virgil.

‘Niet precies, maar het was op University Avenue in St. Paul. Hij zei dat hij zijn auto daar in de buurt moest parkeren.’

Bij dat gesprek op straat, vertelde ze, tussen Sanderson, de man die eruitzag

als een smeris en de indiaan, was nog iemand geweest, iemand die in de auto was blijven zitten.

‘Het rare daarvan was dat hij achterin zat,’ zei ze. ‘Alsof de smeris voor chauffeur had gespeeld en hem hiernaartoe had gebracht. Alsof hij belangrijk was. Hoe dan ook, op een zeker moment werd het raampje opengedraaid, het achterste raampje, pakte die smeris Bobby bij zijn arm en wilde hij hem naar de auto trekken, maar toen gaf die indiaan die smeris een duw.’

Ze werd bijna weer boos toen ze eraan terugsloeg. ‘Even dacht ik dat het op een knokpartij zou uitdraaien; toen keerde de rust weer terug en keken ze allemaal om zich heen om te zien of ze geen aandacht hadden getrokken. Daarna werd het gesprek beëindigd, liep de indiaan weg, stapte de smeris in de auto en kwam Bobby weer binnen. Toen ik vroeg “Wat moest dat in godsnaam voorstellen?”, zei hij: “Niks. Gelul over vroeger. Ik wil er niet over praten. Ik vertel het wel een andere keer.” Dat waren zijn exacte woorden. Hij had zwaar de pest in, dus ik drong niet aan. Dat had ik wel moeten doen.’

Virgil schreef het allemaal woordelijk op.

Ze had een foto van Sanderson, naast zijn boot, in een T-shirt en een korte broek. ‘Ik hoef hem niet terug,’ zei ze.

Ze praatten nog een paar minuten, en ze had hem nog één ding te vertellen, over de stoelgang van de hond. ‘Je kon er de klok op gelijkzetten,’ zei ze. ‘Elke avond gingen ze om dezelfde tijd de deur uit, liepen dezelfde route en kwamen om dezelfde tijd weer thuis, met nooit meer dan vijf minuten speling. Als je hem kende en hem wilde vermoorden...’

‘Er is me verteld dat de hond getraind was,’ zei Virgil.

‘Ja, min of meer. We hadden hem van een kennel in Wisconsin, waar ze zeiden dat het zo’n geweldige hond was. Ik dacht: als hij zo geweldig is, waarom is hij dan zo goedkoop? Het was een prima hond en ik vond hem heel leuk, maar het was niet bepaald een wolf.’

Hij liet haar achter in de keuken, waar ze nadacht over haar toekomst, ging door de zijdeur naar buiten en liep naar de boot. Boten waren in Virgils leven altijd belangrijk geweest en deze was een heel mooi exemplaar: een Lund Pro-V 2025 met een Yamaha-buitenboordmotor van 200 pk, een Eagle-trailer en elektronica van Lowrance, met geïntegreerde kaarten en gps. Sanderson had er een paar Wave Whackers op gemonteerd, tegen het opspattende water aan de achterkant; viste waarschijnlijk op snoekbaars. Mooie boot, veel gebruikt, goed onderhouden.

Zo te zien had Sanderson best een leuk leven geleid, met een leuke vriendin, leuk werk, leuke pick-up, leuke boot.

Toen Virgil terugliep naar de voorkant van het huis, kwam er een grote man aanlopen. Hij had een hawaïhemd aan en hinkte licht. ‘Shrake?’

De grote man bleef staan en tuurde in het duister. ‘Virgil?’

‘Je hinkt,’ zei Virgil, en hij ging in het licht staan.

‘Ah, man.’ Shrake was een agent van BM, een van de twee officiële rouwdouwers van de organisatie. Je kon Shrake geen groter plezier doen dan hem naar een louche bar sturen om een of ander crimineeltje van zijn kruk te sleuren en hem onder de ogen van zijn vrienden naar buiten te slepen en hem een wachtende politiewagen in te schoppen. ‘Ik geloof dat ik mijn bilspier heb verrekt.’ ‘Jezus, je stinkt alsof iemand een fles Jim Bean over je hoofd heeft leeggegoten,’ zei Virgil.

‘Die verdomde Jenkins...’

Virgil begon te lachen.

‘Die verdomde Jenkins had een hot date voor me geregeld,’ zei Shrake, en hij hees zijn broek op. ‘Ze was al van de wereld toen ik haar ophaalde. Ze stonk naar de drank alsof ze haar tanden met bourbon had gepoetst. Ze dronk zelfs door terwijl ze aan het dansen was, en op een zeker moment viel ze om en was ik zo dom om haar op te vangen. Ik bedoel, wat had ik anders moeten doen?’

‘Dat weet ik niet,’ zei Virgil. En daarna: ‘Wat kom je hier doen?’

‘Davenport belde me en zei dat je hulp nodig had.’ Shrake hield zijn hoofd schuin. ‘Hij zei dat je met Janey Carter lag te wippen toen hij je belde.’

‘Janey Small heet ze... ah, laat maar zitten. Hoor eens, er is hier niet veel te doen. De plaatselijke politie is bezig met het buurtonderzoek en we wachten nog op de lijkschouwer.’

‘Die is inmiddels gearriveerd,’ zei Shrake.

‘O,’ zei Virgil. ‘Maar om je de waarheid te zeggen, en ik zeg het niet graag, ziet het eruit als het werk van een prof. Ze zullen niks vinden.’

‘Een prof?’ Shrake was meteen geïnteresseerd. ‘Dezelfde man als de moord in New Ulm?’

‘Een en dezelfde,’ zei Virgil. ‘Zo te zien kunnen we alleen maar hopen dat hij slechts twee slachtoffers op zijn lijst had staan. Ik moet morgenochtend nog een paar dingen nagaan, maar volgens mij gaat dit een lastig zaakje worden.’

‘Nou, je weet wat ze zeggen,’ zei Shrake. ‘Als het echt lastig wordt, schuif het dan door naar die verdomde Flowers.’

Het probleem met een prof was dat ze het moesten doen zonder het gebruikelijke netwerk van lijnen die de dader met het slachtoffer verbindt. De plaats delict zou niets opleveren, want een prof liet geen sporen achter. En als er uit een reeks lijken een motief voor een bepaalde persoon kon worden gedestilleerd – de persoon die de prof de opdracht had gegeven – zou hij een alibi

hebben voor het tijdstip van alle moorden, dus had hij weinig te vrezen als hij eenmaal werd verhoord. In de tussentijd kon de prof, die overal vandaan kon komen, na de moorden overal naartoe zijn gegaan. Als je in gedachten hield dat zich op elke willekeurig dag een paar honderdduizend mensen door de stad verplaatsten, hoe moest je dan uit die hooiberg die ene moordlustige speld halen?

Virgil en Shrake liepen terug naar het veteranenmonument. De busjes van de tv waren gearriveerd en Mattson stond in een zee van licht met drie reporters te praten. Brandt kwam aanlopen en vroeg: ‘Ben je klaar met mevrouw Owen?’ ‘Voorlopig wel. Als je ergens een vriendin van haar kunt vinden...’

‘Haar zus is onderweg,’ zei Brandt. ‘Ze woont in Eagan, dus het duurt even, maar ze komt eraan.’

‘Mooi,’ zei Virgil. Hij knikte naar het monument. ‘Weten de technische jongens al iets?’

‘Ja. Dat hij twee kogels in zijn hoofd heeft.’

‘Nou, shit, wat willen we nog meer?’ vroeg Shrake. Brandt snoof, rook Shrakes bourbonwalm, en Shrake ging een stapje opzij.

Brandt zei tegen Virgil: ‘De burgemeester wil je spreken.’

‘Oké,’ zei Virgil. ‘Waar is hij?’

Brandt ging hem voor en Shrake volgde op enige afstand. De burgemeester was een kleine, gezette man die graag glimlachte en je recht maar vol mededogen in de ogen keek, en wiens aangezichtsspieren het op dit moment heel moeilijk hadden. Tegen Virgil zei hij: ‘Wat is, wat is, wat is...’

Virgil begreep wat hij probeerde te vragen en zei: ‘Dit heeft niks met uw stad te maken. Wij denken dat meneer Sanderson een specifiek doelwit was. Dezelfde dader heeft in New Ulm ook iemand vermoord. Dat is vrijwel zeker. Er is niks om u zorgen over te maken.’

‘Een hele geruststelling,’ zei de burgemeester. ‘Bedankt.’ Hij stond nerveus met zijn handen te draaien en keek naar de plaats delict. ‘Ik vind het zo erg voor Sally. Jeetje, ik hoop dat ze dit aankan.’ Hij leek het te menen. Virgil knikte naar hem en zei tegen Shrake: ‘We moeten terug. We hebben computers nodig.’

Shrake knikte. Virgil wisselde nog een paar woorden met de burgemeester, gaf hem zijn kaartje, plus een paar extra kaartjes, gaf er ook een aan Brandt en zei hem dat hij moest bellen als hij nieuwe informatie had, hoe schijnbaar onbelangrijk ook. ‘De dader is hier geweest. Als er iemand is die een onbekende auto of onbekende man heeft gezien...’

‘Daar zijn we al mee bezig,’ zei Brandt.

De burgemeester zei tegen Brandt: ‘Goed zo. Een pak van mijn hart, potverdorrie.’

Op weg naar zijn auto vroeg Virgil aan Shrake of hij het veteranencentrum op University Avenue kende.’

‘Jazeker. Hebben we daar iets te zoeken?’

Virgil vertelde hem over Sanderson en de groepstherapie, en Shrake zei: ‘Dat klopt. Dat doen ze daar.’

‘E-mail me het adres of het telefoonnummer, of allebei,’ zei Virgil. ‘Ik moet eerst een paar uur slapen voordat ik doorga.’

‘Ja, ik ook,’ zei Shrake, en hij geeuwde.

Virgil voelde dat er iemand vlak achter hem stond en op dat moment werd er een kleine hand in zijn achterzak gestoken, tot helemaal onderin. Hij keek om en zag Daisy Jones: blond, slank, met wat meer lijntjes rondom de ogen en glitterlipstick waarvan een deel op haar tanden zat.

‘Virgil Flowers, dat ik dit nog mag meemaken,’ zei ze terwijl ze dicht bij hem kwam staan om hem te bestoken met haar feromonen. ‘Ik lag vannacht in bed...’

‘O ja? Echt? Te slapen?’ zei Virgil. Ze rook lekker. Ze gebruikte alleen de beste Franse parfums, die je streelden als fluweelzachte vingertoppen.

Ze liet zich niet van de wijs brengen en vervolgde: ‘... toen ik een soort orgasmische golf hormonen door Stillwater voelde trekken. Ik zei tegen mezelf: “Daisy, kind, die verdomde Flowers is terug in de stad.”’

‘Jep, dat was ik,’ bekende Virgil.

‘Ik heb mijn portie voor vandaag al gehad,’ zei Shrake tegen Virgil. ‘We kunnen haar in elkaar slaan en haar lijk achter de seringengooien.’

‘Shrake, jij goddelijke brok man, ik raak helemaal opgewonden als je zo over me praat,’ zei Jones. Ze legde haar hand op Shrakes borstkas en krabde hem zachtjes met haar lange nagels, wat een glimlach op zijn gezicht bracht. ‘Is het waar dat deze vermoorde man een citroen in zijn mond had en twee keer in zijn hoofd was geschoten, net als die in New Ulm?’

‘Verdomme, Daisy, we willen dat van die citroen niet in de openbaarheid,’ zei Virgil.

‘Ach, wat een onzin,’ zei ze. ‘De dader weet dat hij het doet. Jij weet dat hij het doet. Ik weet dat hij het doet. De enige mensen die het nog niet weten, zijn de dombo’s. Dus ik ga het openbaar maken, tenzij jij me iets beters geeft.’

‘Goed dan, ik heb iets beters voor je,’ zei Virgil. ‘Ja.’

‘Wat ja?’

‘De moorden zijn vrijwel zeker identiek,’ zei hij. ‘Dezelfde knaap heeft ze allebei vermoord.’

‘Mag ik je citeren?’ vroeg ze.

‘Je mag zeggen dat je me kort hebt gesproken en dat ik heb toegegeven dat er sprake is van opvallende overeenkomsten tussen de twee moorden,’ zei Virgil. Ze stak haar onderlip naar voren. ‘Ik weet niet of dat genoeg is om me van mijn citroenprimeur te weerhouden. Die heeft een zekere... die heeft meer smoel.’

‘Een zure smoel,’ droeg Shrake bij.

‘Ah, shit, dat wordt mijn kop,’ zei Daisy. ‘Bedankt, Shrake.’

‘Goed dan, gebruik het maar,’ zei Virgil, en hij deed alsof hij naar de tv-lampen wilde lopen. ‘Dan ga ik nu voor de camera verklaren wat ik allemaal over de moorden weet.’

‘Nee, Virgil, niet doen,’ zei ze, en ze haakte haar arm door de zijne.

‘Daisy...’

‘Oké. Maar als ook maar iemand het woord “citraen” in de mond neemt, maak ik het binnen vijf seconden openbaar.’

‘Als je me citeert voor de camera,’ zei Virgil, ‘vergeet dan die orgastische hormoongolf niet, oké?’

Toen ze van haar wegliepen zei Shrake: ‘Ze gaat er beter uitzien naarmate ze ouder wordt, vind je ook niet?’

‘Ja.’

‘Ben je ooit met haar...?’

‘Ik? Nee, jezus christus. Ik duik... Laat maar zitten.’

‘Je duikt niet met iedereen het nest in, bedoel je?’ Shrake vermaakte zich kostelijk.

‘Shrake...’

‘Davenport deed dat vroeger, wist je dat? Voordat hij getrouwd was. Jullie lijken wel wat op elkaar.’

‘Onzin. Ik zie er veel beter uit.’